

Đức Giêsu Giáng Sinh Được Các Tác Giả Phúc Âm Kể Lại

Các Phúc Âm thời Thơ Ấu, những chương đầu của Mát-thêu và Lu-ca, kể lại sự giáng sinh của Chúa Giê-su: những điểm giống nhau và khác nhau...

Trong bốn Phúc Âm chính thống, chỉ có Phúc Âm Mát-thêu và Lu-ca kể các câu chuyện về Chúa Giê-su Giáng Sinh. Những ghi chép nằm trong các phần đầu thường được gọi "Phúc Âm thời Thơ Ấu" (Mát-thêu 1-2 và Lu-ca 1-2). Trái với điều người ta thường tưởng tượng, những chương này được cấu trúc rất khác nhau và có rất ít đơn vị văn học hoàn toàn song song. Các truyền thống phụng vụ và di sản đa dạng của những văn bản này, đặc biệt trong nghệ thuật thánh tượng, thường pha trộn các đặc điểm lấy từ cả hai phiên bản Phúc Âm. Khi đọc lại những đoạn này trong bối cảnh gốc, thật bổ ích khi ghi nhận cả những điểm chung và khác biệt.

"Những Điểm Chung"

Trong cả Mát-thêu và Lu-ca, Chúa Giê-su giáng sinh đối tượng một sứ điệp thiên sứ, bao gồm tên riêng hài nhi sắp sinh (Mát-thêu 1,21; Lu-ca 1,31; 2,21). Hai Phúc Âm này cũng nêu tên Ma-ria và Giu-se, đề cập đến tình trạng vợ

chồng, trình bày việc Ma-ri làm mẹ như một phép lạ, sử dụng thuật ngữ tiếng Hy Lạp *parthenos*, mà bản dịch thông thường (nhưng không phải duy nhất) là "trinh nữ". Họ liên kết Chúa Giê-su giáng sinh với sự can thiệp của Chúa Thánh Thần, nhấn mạnh rõ ràng về nguồn gốc thiên tính của hài nhi.

Những chỉ dẫn đầu tiên được đưa ra để giới thiệu Chúa Giê-su sử dụng các danh xưng và chủ đề sẽ được phát triển và làm rõ trong suốt các Phúc Âm: Người được gọi là Đấng Kitô (Đấng Mê-si-a), vua, đấng cứu thế. Bối cảnh địa lý đề cập đến Bết-lê-hem ở Giu-đê như nơi Người sinh ra (Mát-thêu 2,1; Lu-ca 2,4) và "một thành gọi là Na-da-rét" ở Ga-li-lê như nơi ở của gia đình, nơi Người sẽ trải qua thời thơ ấu (Mát-thêu 2,23; Lu-ca 1,26; 2,4.39).

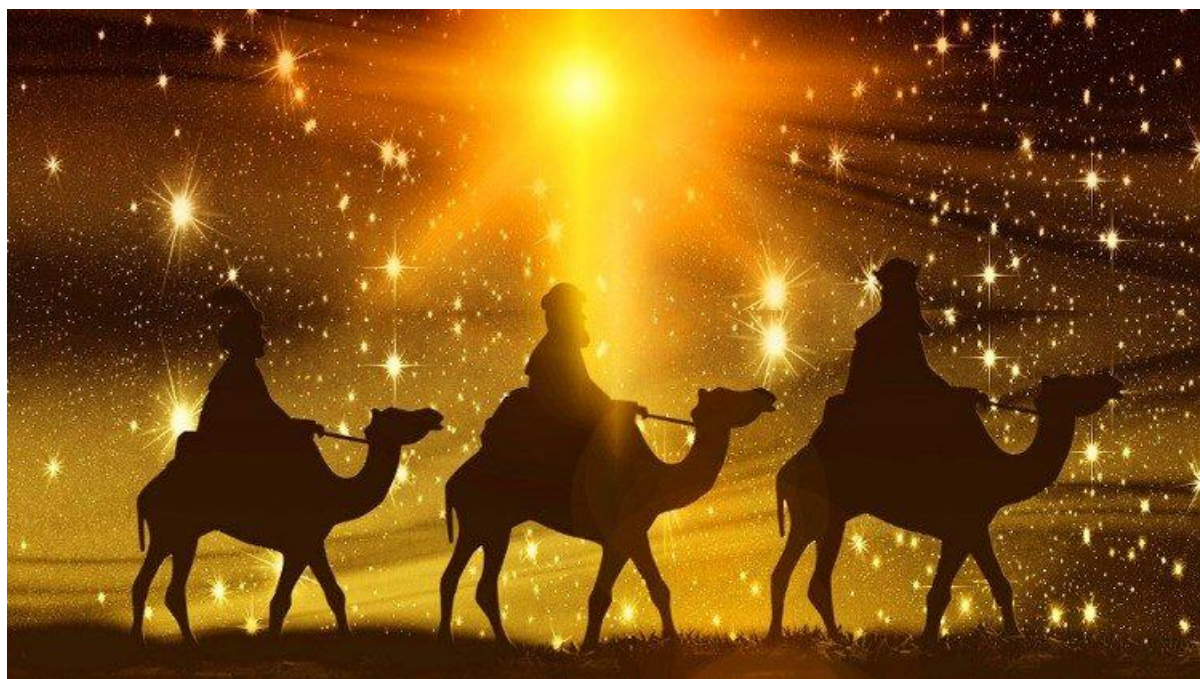
Mỗi Phúc Âm đều liên kết hình ảnh Chúa Giê-su với Cựu Ước. Cả hai đều trình bày một danh sách gia phả và họ nối kết Chúa Giê-su với nhà Đa-vít thông qua Giu-se (Mát-thêu 1,6.16.20; Lu-ca 1,27; 3,23.31). Về mặt niên đại, các sự kiện liên quan đến sự Giáng Sinh được đặt vào thời vua Hê-rô-đê (Mát-thêu 2,1; Lu-ca 1,5). Mát-thêu và Lu-ca kể về việc có những người ngoài gia đình Chúa Giê-su đến thăm, những người đã nhận được một mặc khải đặc biệt về Người. Những nhân chứng này (các nhà thông thái trong Mát-thêu, các người chăn chiên trong Lu-ca) không được đề cập trong các chương tiếp theo: họ biến mất khỏi câu chuyện sau lần xuất hiện này.

"Những Đặc Điểm Riêng của Mát-thêu"

Trong Phúc Âm Mát-thêu, chính Giu-se là người nhận được sứ điệp từ thiên sứ của Chúa về sự giáng sinh của Chúa Giê-su: "*Hỡi Giu-se, con của Đa-vít, đừng ngại đón Ma-ria về nhà làm vợ, vì thai nhi trong bụng bà là do Chúa Thánh Thần. Bà sẽ sinh một con trai, người phải đặt tên cho con trẻ là Giê-su, vì chính Người sẽ cứu dân mình khỏi tội lỗi*" (Mát-thêu 1,20-21). Việc chọn tên được quyết định bởi sứ mệnh cứu độ của hài nhi: độc giả được cho là có thể nhận ra trong tên riêng Giê-su (*Iêsous* trong tiếng Hy Lạp) sự liên hệ đến một gốc từ tiếng Do thái ám chỉ khái niệm về sự cứu độ.

Về việc thụ thai đồng trinh, một ghi chú của người kể chuyện (Mát-thêu 1,22-23) trích dẫn rõ ràng Isaia 7,14 theo bản văn Hy Lạp, nói rằng: "*Tất cả điều này xảy ra để ứng nghiệm lời Chúa đã phán qua miệng tiên tri.*" Công thức này là lần xuất hiện đầu tiên của một phương pháp được Mát-thêu ưa thích và sử dụng khoảng mười lần: các trích dẫn về sự ứng nghiệm. Mát-thêu cũng nhấn mạnh việc Giu-se, được gọi là người "công chính", đã hành động theo lệnh của thiên sứ.

Hoàn cảnh Chúa Giê-su chào đời không được mô tả chi tiết. Người kể chuyện trong Mát-thêu 2,1 chỉ đơn giản nhắc đến bằng những từ ngữ này, trong một mệnh đề phân từ giới thiệu việc các nhà thông thái đến thăm: "*Khi Đức Giê-su sinh ra tại Bết-lê-hem xứ Giu-đê, trong đời vua Hê-rô-đê, này có các nhà thông thái từ phương Đông [...]*." Việc những nhân vật này đến từ phương Đông, số lượng không được nêu rõ, chỉ được kể trong Mát-thêu. Đoạn này mang một chiều kích kịch tính mạnh mẽ, đặt hài nhi trước bạo lực. Mát-thêu vẽ nên chân dung vua Hê-rô-đê với sự giả dối và tàn bạo: trong khi giả vờ muốn đến thờ lạy Đấng mà những vị khách này gọi là "vua dân Do Thái", ông ta sẽ ra lệnh tàn sát tất cả các trẻ em dưới hai tuổi trong vùng Bết-lê-hem.

Câu chuyện của Mát-thêu được dệt nên từ những ám chỉ đến các truyền thống Cựu Ước. Ông là người duy nhất đề cập đến việc Ma-ria, Giu-se và Hài Nhi trốn sang Ai Cập. Một trích dẫn về sự ứng nghiệm áp dụng cho Chúa Giê-su danh xưng "con trai" được Hô-sê (11,1) sử dụng cho dân tộc: "*Ta đã gọi con ta ra khỏi Ai Cập*" (Mát-thêu 2,15). Cần lưu ý rằng, đối với độc giả theo dõi từng bước Phúc Âm Mát-thêu, lần đề cập đầu tiên về Na-da-rét chỉ đến sau đoạn này: Mát-thêu không nói về việc ở Ga-li-lê trước đó hay về cuộc hành trình từ Na-da-rét đến Bết-lê-hem. Chi tiết khác: nơi các nhà thông thái vào để tôn kính hài nhi được gọi là oikos, nghĩa là nhà (Mát-thêu 2,11).

"Những Nét Đặc Trưng của Lu-ca"

Các chương 1 và 2 của Phúc Âm Lu-ca được xây dựng theo mô hình văn học song song các nhân vật, một kỹ thuật tường thuật được sử dụng trong tu từ

học Hy-La và được gọi là *synkrisis*: câu chuyện lần lượt nói về sứ điệp thiên sứ, sự sinh ra và trưởng thành của Gioan, rồi đến Chúa Giê-su. Trong phương pháp này (Lu-ca cũng sẽ sử dụng trong sách Công Vụ khi nói về Phê-rô và Phao-lô), không phải tất cả các yếu tố đều đối xứng. Rõ ràng chiến lược văn học nhấn mạnh đến nhân vật Chúa Giê-su. Hiện tượng này không xuất hiện trong phiên bản của Mát-thêu, người đợi đến đầu chương 3 mới nói về Gioan và không đề cập đến cha mẹ ông (do đó không tìm thấy ở đó sự ám chỉ, như trong Lu-ca 1,36, về mối quan hệ họ hàng giữa mẹ của Gioan và mẹ Chúa Giê-su).

Chính Ma-ria là người nhận được tin báo về sự giáng sinh của Chúa Giê-su, qua thiên sứ Gáp-ri-ên. Trong câu chuyện Lu-ca, bà đóng một vai trò quyết định, được đánh dấu bởi cả lời chào được gửi đến bà (Lu-ca 1,28: "*Hỡi người được ơn, mừng cho người, Chúa ở cùng người*") và câu trả lời cá nhân của bà (Lu-ca 1,38: "*Tôi đây là nữ tỳ của Chúa, xin xảy ra cho tôi như lời ngài nói*").

Na-da-rét xuất hiện như khung cảnh sống của Ma-ria và Giu-se ngay từ đầu câu chuyện (Lu-ca 1,26). Việc định vị sự Giáng Sinh tại Bết-lê-hem được giải thích bởi một ghi chú của người kể chuyện (Lu-ca 2,1-5) đề cập đến một sắc lệnh của Xê-da Au-gút-tô yêu cầu mọi người phải về thành của mình để đăng ký: nguồn gốc dòng dõi Đa-vít của Giu-se là lý do cho việc ông di chuyển từ Na-da-rét đến Bết-lê-hem, cùng với vợ đang mang thai. Vị trí chính xác nơi

đặt hài nhi là "*một máng cỏ, vì trong nhà quán không có chỗ cho họ*" (Lu-ca 2,7). Không Phúc Âm chính thống nào đề cập đến một hang động.

Tám ngày sau khi Chúa Giê-su sinh ra, Lu-ca kể về việc cắt bì cho Người, sau đó là việc dâng Người trong Đền Thờ Giê-ru-sa-lem. Và chính sau khi hoàn thành những nghi lễ này, việc gia đình trở về Na-da-rét được mô tả (Lu-ca 2,39).

Như chúng ta đã đề cập, Lu-ca không nói về các nhà thông thái. Ông kể về việc các người chăn chiên trong vùng Bết-lê-hem, được thiên sứ của Chúa báo tin về sự giáng sinh của Đấng Cứu Thế. Như một dấu hiệu đi kèm với thông báo này, thiên sứ nói với họ: "Các người sẽ gặp một hài nhi bọc bằng khăn, nằm trong máng cỏ" (Lu-ca 2,12).